

Redegørelse nr. R 8 (28/1 2015)

Folketinget 2014-15

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 28/1 15 om udviklingen i EU-samarbejdet i 2014.

(Redegørelse nr. R 8).

Udenrigsministeren (Martin Lidegaard):

1. INDLEDNING

Et hurtigt tilbageblik på det forgangne år viser med al tydelighed behovet for og værdien af det europæiske samarbejde. De seneste år har nye kriser og ustabilitet i det europæiske nærrområde erstattet den tidligere følelse af sikkerhed og stabilitet i og omkring EU. I 2014 har EU i særdeleshed været optaget af krisen i Ukraine, hvor netop spørgsmålet om tilnærmelse eller ej til EU har været en splittende faktor. Krisen har sat spotlight på den politiske betydning, et perspektiv om EU-medlemskab kan have som drivkraft for reformer i vores nabolande. Samtidig har krisen og beslutningerne om indførelse af sanktioner over for Rusland også sat fokus på EU som en samlet udenrigspolitisk aktør og på, hvor meget EU og USA har behov for at stå samlet over for udfordringer af vores værdier fra andre regioner. Lidt længere væk fra Europa har en ny trussel manifesteret sig med den grusomme alvor i 2014, nemlig Islamisk Stat, der opererer i Irak og Syrien. Også i den forbindelse har samarbejdet i EU spillet en central rolle, idet man yder et aktivt bidrag til indsats for imødegåelse af truslen fra voldelig ekstremisme bl.a. gennem EU's terrorbekæmpelsesstrategi.

EU er ikke kun væsentlig for vores sikkerhed, men spiller også en grundlæggende rolle i at sikre vores velstand og værdier. I løbet af de kommende 20 år ventes verdens økonomi at fordobles, og den globale magtstruktur vil forskyde sig i takt med at økonomisk – og deraf afledt politisk – tyngde vil flytte over mod de nye vækstøkonomier i Asien, Latinamerika og Afrika. EU vil dermed få behov for et tættere økonomisk samarbejde med lande og regioner, der ligesom vi tror på en markedsøkonomisk tilgang til frihandel, for at vi fortsat kan være med til at sætte globale standarder, og for at vores virksomheder også fremover kan konkurrere åbent og på fair vilkår på det internationale marked. I 2014 har EU derfor arbejdet intensivt med forhandlingerne om en frihandelsaftale med USA, der både vil styrke det transatlantiske forhold og frigøre et betydeligt økonomisk potentiale i handlen over Atlanten, og være dagsordenssættende for den internationale handelspolitik. Det vil gavne vækst og beskæftigelse i Europa og Danmark.

2014 blev også året, hvor vi for første gang, efter flere år med negative økonomiske udsigter, atter kunne se tegn på fremgang i den europæiske økonomi, selvom genopretningen stadig foregår i et lavt gear, og opsvinget er skrøbeligt.

Ledigheden er fortsat høj, men er dog faldet gennem 2014. Der er gennemført en betydelig konsolidering i mange lande, og de offentlige underskud i EU er blevet omtrent halveret fra 2010 til 2014. Mange EU-lande har over de seneste år vedtaget, eller er i færd med at gennemføre, strukturelle reformer. Reformindsatsen har bidraget til at reducere tidligere års opbyggede ubalancer og generelt forbedret landenes konkurrenceevne. Irland og Spanien trådte ud af deres låneprogrammer i slutningen af 2013, og Portugal fulgte i starten af 2014. De tre lande har genvundet markedstilliden og er blandt de EU-lande, hvor væksten nu er højest.

Endelig var EU i 2014 præget af valget til Europa-Parlamentet, udnævnelsen af en ny Kommission og besættelse af vigtige topposter. I den forbindelse havde institutionerne fokus på fastlæggelse af de politiske prioriteter for de kommende år. Det Europæiske Råd vedtog i juni måned en strategisk dagsorden med følgende fem prioriteter: 1) vækst, beskæftigelse og konkurrenceevne; 2) beskyttelse og »bemyndigelse« af borgerne; 3) sikring af grøn, sikker og billig energi; 4) styrkelse af området for retlige og indre anliggender og 5) Unionen som en stærk global aktør. Det første skridt til opfyldelse af det strategiske mål om grøn vækst blev taget, da Det Europæiske Råd blev enige om en 2030-pakke for klima- og energiområdet, som bl.a. Danmark arbejdede aktivt for. Kommissionen præsenterede i december sit første årlige arbejdsprogram, hvori målsætningen er klar: EU skal fokusere på at løse de store økonomiske og samfundsmæssige udfordringer, herunder mindske arbejdsløshed, offentlig gæld og investeringsgabet samt skabe øget vækst og øget europæisk konkurrenceevne på det globale marked.

2. VALGÅRET 2014*Valget til Europa-Parlamentet 2014*

Valget til Europa-Parlamentet d. 22. – 25. maj 2014 betød overordnet forskydninger i sammensætningen af Europa-Parlamentet. De hidtil fire største og mest EU-positive grupper (EPP, S&D, ALDE og De Grønne) gik samlet set 9 pct. tilbage fra knap 80 pct. af stemmerne til godt 70 pct. og endte med at have 529 mandater ud af parlamentets 751 mandater mod 610 ud af Parlamentets daværende 766 pladser ved valget i 2009. De kristelige demokrater (EPP) mistede 6 pct. af stemmerne i forhold til valget i 2009 og tabte 53 mandater, mens S&D (socialdemokraterne) tabte fem mandater som følge af en mindre tilbagegang på knap 0,2 pct. af stemmerne. ALDE (de liberale demokrater) mistede 16 mandater og knap 2 pct. af stemmerne, mens De Grønnes tilbagegang på 0,8 pct. udløste et fald i antallet af mandater på 7 mandater.

De mere EU-kritiske partier GUE/NGL (den europæiske venstrefløj/nordisk grønne venstre), ECR (de europæiske konservative og reformister, der bl.a. tæller de britiske konservative) og EFDD (gruppen for europæisk frihed og direkte demokrati, bl.a. britiske UKIP og den italienske femstjerne bevægelse) fik en fremgang på godt 6,5 pct. af stemmerne og opnåede i alt 170 af mandaterne mod 123 ved valget i 2009.

Gruppen af medlemmer uden tilhørsforhold steg fra godt 4 pct. til knap 7 pct. af stemmerne og i alt 52 mandater mod 33 i 2009. I denne gruppe indgår bl.a. det nederlandske frihedsparti samt fransk Front National.

I Danmark fik Dansk Folkeparti fire mandater, Socialdemokratiet tre mandater, Venstre to mandater, mens SF, De

Konservative, Det Radikale Venstre samt Folkebevægelsen mod EU hver fik ét mandat. Dansk Folkeparti vandt således to mandater i forhold til valget 2009, Det Radikale Venstre vandt ét mandat, mens Socialdemokraterne, Venstre og SF hver måtte afgive et mandat.

Resultatet af Europa-Parlamentsvalget¹

Efter valget genvalgte Europa-Parlamentet Martin Schultz (S&D) til formand, ligesom der blev der truffet formel beslutning om at videreføre den hidtidige udvalgsstruktur bestående af i alt 20 stående udvalg og to underudvalg. Der var, jf. sædvanlig praksis, allerede inden udvalgenes konstituerende møder lavet en aftale mellem de politiske grupper om fordeling af udvalgsformandsposter og næstformandsposter. Ifølge denne aftale stod EFDD-gruppen til at få en udvalgsformandspost og tre næstformandsposter. EPP, S&D og ALDE indgik imidlertid inden udvalgskonstitueringen en politisk aftale (en »cordon sanitaire« i EP-terminologi) om at holde EFDD uden for indflydelse i det nye Parlament. Det betød, at der ikke var flertal for EFDD's kandidater i de enkelte udvalg, og at EPP, S&D og ALDE i stedet opstillede egne modkandidater, der alle blev valgt.

Besættelse af topposter

Forud for Europa-Parlamentsvalget havde de europæiske politiske partier besluttet, at deres spidskandidater til valget samtidig skulle være kandidater til posten som Kommissionsformand (en forståelse, der fulgte af en ændret ordlyd i Lissabon-traktaten). Efter valget, hvor de kristelige demokrater (EPP) blev den største gruppe i parlamentet, søgte deres kandidat, Jean-Claude Juncker, således at finde et flertal bag

sit kandidatur. Det Europæiske Råd besluttede på sit møde den 26.-27. juni at foreslå Juncker som kandidat. Herefter blev han endeligt godkendt af Europa-Parlamentet med støtte fra EPP, S&D, ALDE samt enkelte fra De Grønne.

Det Europæiske Råd valgte den 30. august den polske premierminister Donald Tusk til formand for Det Europæiske Råd for perioden fra den 1. december 2014 til den 31. maj 2017. Man noterede sig endvidere med tilfredshed euro-landenes beslutning om at udnævne Donald Tusk til formand for eurotopmøderne i samme periode. Det Europæiske Råd udnævnte endvidere med samtykke fra Kommissionens valgte formand den daværende italienske udenrigsminister og kommende Kommissær Federica Mogherini til Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik for perioden fra afslutningen af den nuværende Kommissions tjenesteperiode til den 31. oktober 2019.

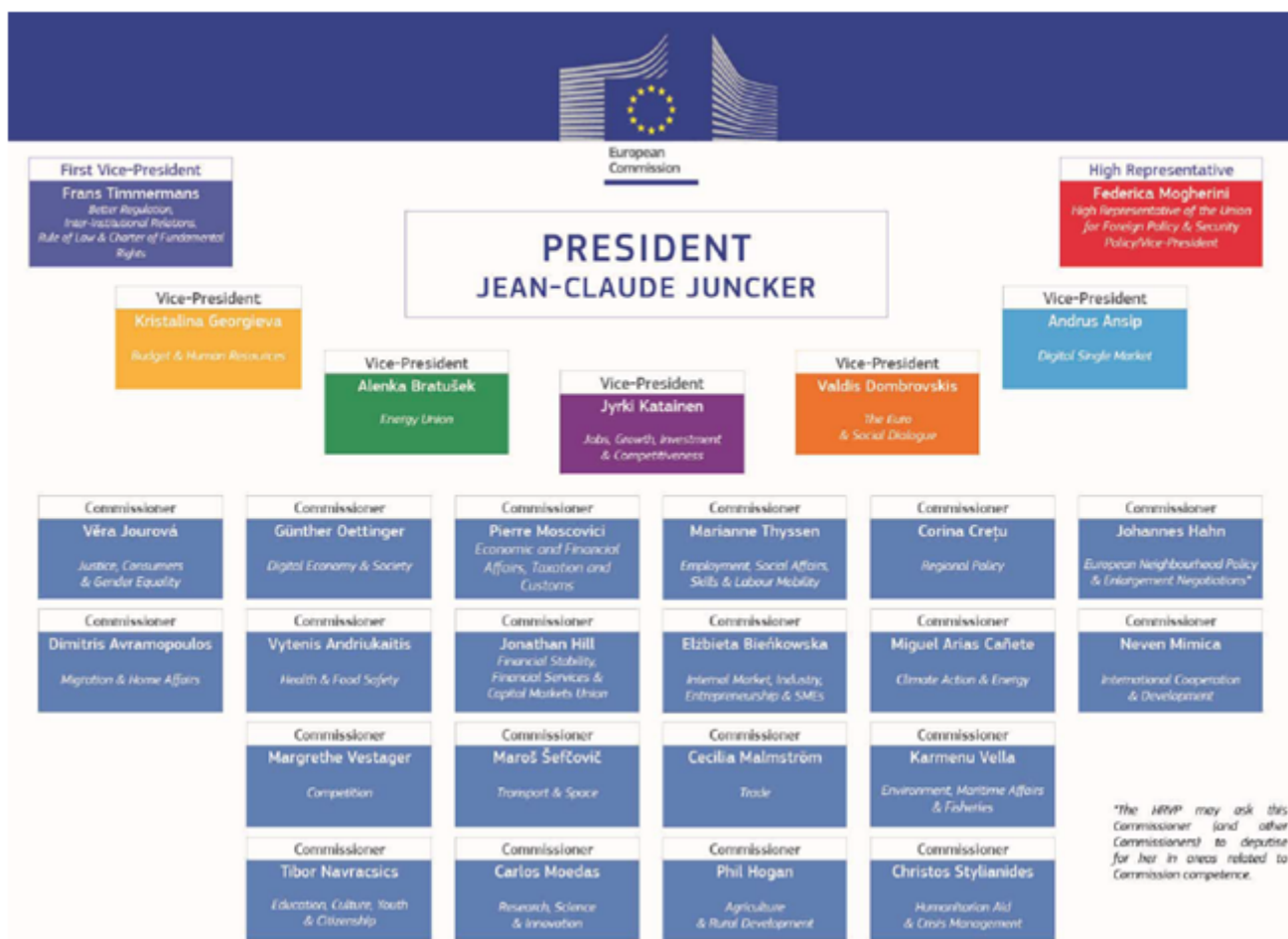
Den øvrige nye Kommission blev udnævnt af Det Europæiske Råd på dets møde den 23.-24. oktober efter en afstemning i Europa-Parlamentet den 22. oktober om den samlede Kommission. Forinden var foregået en høringsproces i Europa-Parlamentets fagudvalg af de enkelte kommissærkandidater, som resulterede i en enkelt udskiftning (af den slovenske kommissærkandidat) og en mindre reorganisering af den porteføljefordeling, som Juncker oprindeligt havde præsentere-

¹ Kilde: Europa-Parlamentets hjemmeside (<http://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/en/election-results-2014.html>)

ret den 10. september. Denne proces berørte ikke den nye danske Konkurrencekommissær, tidligere økonomi- og indenrigsminister Margrethe Vestager. Juncker har sammensat et hold med betydelig politisk tyngde, der bl.a. består af 5 tid-

ligere premierministre, 19 tidligere ministre og 7 tidligere Kommissærer. Den nye Kommissions embedsperiode begyndte på denne baggrund planmæssigt den 1. november 2014.

Juncker Kommissionen²

Organiseringen af arbejdet i den nye Kommission adskiller sig i forhold til den tidligere ved, at alle kommissærer deltager i flere tematiske »projekthold« under ledelse af én af syv næstformænd, hvoraf fem af næstformændene er uden egen portefølje. Formålet er at etablere en mere flydende organisation, som skal fremme en højere grad af koordination og politisk styring af Kommissionens arbejde orienteret mod EU's og Kommissionsformandens overordnede målsætninger.

Projektholdene skal handle under næstformændene, hvis opgave det bliver at koordinere og monitorere Kommissionens politikudvikling under overskrifterne: 1) beskæftigelse, vækst, investeringer og konkurrence; 2) det digitale indre marked; 3) energiunion samt 4) euroen og den sociale dialog. Endvidere er der på udenrigsområdet skabt et projekthold under den højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, Mogherini, idet man ønsker at få samarbejdet mellem den fælles udenrigstjeneste og Kommissionen til at fungere bedre på de eksterne politikker.

Kommissionsformanden har således forsøgt at skabe en organisation, der er bedre til at fokusere på de største udfordringer, som EU-landene står over for, og hvor EU-samarbejdet kan levere konkrete resultater til gavn for borgerne.

3. FASTLÆGGELSE AF INSTITUTIONERNES POLITISKE PRIORITETER

Sideløbende med processen om besættelse af topposter og udnævnelse af den nye Kommissionen bød 2014 også på fremadrettede overvejelser om de politiske prioriteter for de kommende fem år. Jean-Claude Juncker blev valgt på grundlag af de politiske retningslinjer for den nye Kommission, som i det videre arbejde suppleres af den strategiske dagsorden, som Det Europæiske Råd vedtog i juni 2014. Denne fastlægger Unionens strategiske prioriteter for de kommende fem år, jf. Traktatens art. 15(1), der fastslår, at det er Det Euro-

² Kilde: Europa-Kommissionens hjemmeside (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-984_en.htm)

pæiske Råds ansvar at fastlægge Unionens »overordnede politiske retningslinjer og prioriteter«.

De fem overordnede prioriteter i den strategiske dagsorden er som følger: 1) vækst, beskæftigelse og konkurrenceevne; 2) beskyttelse og »bemyndigelse« af borgerne; 3) sikring af grøn, sikker og billig energi; 4) styrkelse af området for retlige og indre anliggender og 5) Unionen som en stærk global aktør. Generelt fastslås det i den strategiske dagsorden, at EU i højere grad skal respektere nærheds- og proportionalitetsprincippet og fokusere sin indsats på de områder, hvor der er en reel merværdi ved europæisk samarbejde. Herudover lægges der vægt på behovet for at øge den demokratiske legitimitet, herunder gennem øget inddragelse af de nationale parlamenter.

Efter et år, der i høj grad har været domineret af den institutionelle transition i EU, kan lovgivningsarbejdet nu atter genoptages. I det lys rettede det italienske formandskab i efteråret 2014 fokus på behovet for, at Rådet aktivt søgte indflydelse på den lovgivningsmæssige programmering for de kommende års arbejde i EU. Lovgivningsmæssig programmering er udtryk for en bestræbelse på at styrke samarbejdet mellem institutionerne for at sikre en hurtigere og mere effektiv lovgivningsproces. Forhandlingerne om den politiske ramme for et sådant styrket samarbejde mellem institutionerne ventes at fortsætte i 2015. Rådet vil fortsat indgå i en dialog med Kommissionen om den bedste måde at komme med inputs til Kommissionens årlige arbejdsprogram på og overvågning af dets gennemførelse. Det overordnede formål er at fremme en effektiv gennemførelse af den strategiske dagsorden i de kommende år, der kan bidrage til at få EU helt ud af krisen.

Kommissionens arbejdsprogram

Det Europæiske Råds strategiske dagsorden og Kommissionsformand Jean-Claude Junckers Politiske Retningslinjer udgør basis for Kommissionens arbejdsprogram for 2015, som blev fremlagt i december 2014. Hovedprioriteten i arbejdsprogrammet er at sætte nyt skub i beskæftigelse, vækst og investeringer. Arbejdsprogrammet oplister ti prioritetsområder, der bl.a. støtter op om denne målsætning, herunder et digitalt indre marked, en energiunion, uddybning af det indre marked og forhandlingerne om en frihandelsaftale med USA.

Investeringsfremme, strukturreformer og finanspolitisk ansvarlighed vil være hovedelementerne i Kommissionens økonomiske politik. Junckers investeringsplan skal sikre fremme af mere innovativ finansiering (f.eks. lån og garantier) for at øge virkningen af de europæiske struktur- og investeringsfonde 2014-2020. Kommissionen ønsker, at Europa skal være bannerfører i den digitale revolution, og vil foreslå nye initiativer, der imødegår hindringerne for skabelsen af et sikkert og dynamisk digitalt indre marked. Der skal vedtages en strategisk ramme for en energiunion med henblik på at sikre energiforsyningen, mindske afhængigheden af energiimport og øge energieffektiviteten. Desuden bør EU gå forrest i klimaforhandlingerne på grundlag af klima- og energi-pakken for 2030. Potentialet i det indre marked skal udnyttes yderligere, investeringer i infrastruktur og SMV'er fremmes og medlemslandene bistås med jobskabelse gennem strukturreformer. Den omfattende revision af reguleringen af finanssektoren vil blive gennemført, og Kommissionen vil fremlægge en handlingsplan for skabelsen af en kapitalmarkedsunion. Indsatsen for bekæmpelse af skatteunddragelse og skat-tesvig vil blive skærpet. Forhandlingerne med USA om en

handels- og investeringspartnerskabsaftale vil blive fortsat under hensyntagen til europæiske standarder. Kommissionen vil arbejde på at sikre EU's tiltrædelse af den europæiske menneskerettighedskonvention og styrke bekæmpelsen af grænseoverskridende kriminalitet og terrorisme. For at lette presset på EU's ydre grænser vil Kommissionen sikre en mere fair og ansvarlig tilgang til lovlig migration og en målrettet indsats mod menneskehandel og menneskesmugling. Indsatsen for at skabe stabilitet ved EU's ydre grænser vil blive opprioriteret, bl.a. ved, at nabolandene får støtte til demokratiske og økonomiske reformer, udvikling af institutionel kapacitet og en velfungerende offentlig forvaltning. De igangværende udvidelsesforhandlinger fortsætter, men der er ingen planer om nye udvidelser inden for de næste fem år. Kommissionen vil arbejde videre med målene for bæredygtig udvikling efter 2015 og reflektere over det fremtidige samarbejde med udviklingslandene efter Cotonou.

Kommissionen ønsker at realisere tidligere Kommissionsformand Barrosos vision om, at EU skal være »big on big things« og »small on small things«. Et synspunkt der er på linje med den britiske tilgang til det europæiske samarbejde. EU skal således gøre en forskel hvad angår de store økonomiske og samfundsmæssige udfordringer: Høj arbejdsløshed, lav vækst, stor offentlig gæld, investeringsgab og manglende konkurrenceevne på det globale marked. Omvendt skal EU i overensstemmelse med nærhedsprincippet blande sig mindre på områder, hvor de nationale eller regionale myndigheder i medlemsstaterne er bedre rustet til at løse problemerne. Samtidig vil Kommissionen anlægge en mere fokuseret tilgang ved ikke at fremlægge forslag, der ikke bidrager til at realisere prioriteterne, og erstatte eller ophæve verserende forslag, som enten ikke bidrager til målene eller er strandet i lovgivningsprocessen. Endvidere prioriteres en gennemgang af eksisterende regler og lovgivning med henblik på at sikre, at de ikke medfører unødigt bureaukrati eller administrative byrder, men skaber vækst og beskæftigelse og de fordele, som borgerne forventer.

4. RESULTATER AF DE GRÆSKE OG ITALIENSKE FORMANDSKABER

Grækenland varetog formandskabet i første halvår af 2014, der var præget af forberedelserne og afviklingen af Europa-Parlamentsvalget. Der blev således fra Rådets side arbejdet hårdt for at nå til enighed med Europa-Parlamentet om så mange sager som muligt, inden Europa-Parlamentets valgkamp gik ind i sin intensive fase i april måned.

Under græsk formandskab faldt de udestående elementer i det styrkede banksamarbejde (den fælles afviklingsmekanisme og fælles afviklingsfond) på plads. Det allerede vedtagne fælles tilsyn blev desuden aktiveret fra 4. november 2014. Forud herfor gennemførte ECB og EU28-bankmyndigheden EBA en grundig aktivgennemgang og stresstest af de største europæiske banker. Øvelsen resulterede i en betydelig styrkelse af kapitalgrundlaget allerede inden færdiggørelsen, og der er stillet krav om yderligere kapitalstyrkelser i de svageste banker. Banksamarbejdet er åbent for ikke-eurolande og vil yde et vigtigt bidrag til krisehåndteringen i form af finansiel og økonomisk stabilitet i euroområdet og EU som helhed.

Af øvrige væsentlige resultater under græsk formandskab kan bl.a. nævnes aftalen om EU's egne indtægter, der udgør en del af finansieringen af EU's budget og bl.a. sikrer den danske rabat. Derudover blev der opnået enighed om at re-

ducere CO₂-udslippet fra biler samt med »håndhævelsesdirektivet« at øge bekæmpelsen af social dumping og forbedre håndhævelsen af udstationeringsdirektivet. Endelig opnåede Rådet politisk enighed om bl.a. direktivet om indirekte ændringer i arealanvendelsen (ILUC), der sikrer strengere regler for bæredygtigheden af biobrændstoffer med henblik på at sikre, at brugen af biobrændstoffer i EU medfører betragtelige drivhusgasbesparelser set i sammenligning med benzin eller diesel.

Det italienske formandskab var også præget af den institutionelle transition, hvorfor lovgivningsarbejdet reelt set først kunne påbegyndes i september. Inden da var fokus i Parlamentet på høringerne af de designerede kommissærkandidater. Enkelte sager fandt dog deres afslutning herunder bl.a. 2030-rammen for EU's energi- og klimapolitik, som det lykkedes at nå til enighed om på mødet i Det Europæiske Råd i oktober. Aftalen indeholder et drivhusgasmål på mindst 40 pct., et bindende EU-mål for vedvarende energi på mindst 27 pct. og et indikativt mål for energieffektivitet på mindst 27 pct. For at kunne færdiggøre det indre marked for energi og styrke EU's energisikkerhed blev det også besluttet, at der skal gøres en særlig indsats for at nå det eksisterende el-interkonnektivetsmål på 10 pct. senest i 2020. Derudover skal Kommissionen jævnligt afrapportere om fremskridt med at nå et nyt mål på 15 pct. el-interkonnektivitet i 2030 samtidig med, at der skal være særligt fokus på gennemførelse af kritiske infrastrukturprojekter i de mest udsatte medlemslande. Det blev også besluttet, at byrdefordelingen i sektorer uden for EU's CO₂-kvotehandelsystem (non-ETS) fortsat vil være baseret på BNP/indbygger. Dog vil der være et element af omkostningseffektivitet for velstående lande samt en form for begrænset fleksibilitetsmekanisme mellem ETS og non-ETS.

Af øvrige italienske resultater kan bl.a. fremhæves to direktiver om henholdsvis færre plasticposer for et renere miljø samt nye regler for lastbiler og busser, der har til hensigt at øge trafikikkerheden og sænke CO₂-udledningen. Derudover blev der efter flere års stilstand i forhandlingerne opnået enighed om godkendelsesproceduren for GMO, der nu gør det muligt for de enkelte medlemsstater at bestemme, hvorvidt man vil tillade dyrkning af GMO-afgrøder eller ej.

Endeligt var der i 2014 stor aktivitet på det handelspolitiske område. Både det græske og italienske formandskab lagde betydelig vægt på at bevare momentum i frihandelsforhandlingerne mellem EU og USA (TTIP). Parallelt med de tekniske forhandlinger, som skred støt fremad, var der stor offentlig interesse for aftalen – med en livlig debat ikke mindst i Tyskland, Frankrig, Storbritannien og Østrig. EU spillede også en aktiv rolle i at få WTO's implementering af Balipakken fra 2013 – og dermed de multilaterale forhandlinger om Doha udviklingsrunden – tilbage på sporet. Forhandlingerne om frihandelsaftaler (inklusive investeringsbeskyttelse) med Canada og Singapore blev afsluttet, og det lykkedes EU at færdigforhandle Economic Partnership Agreements (EPA'er) med tre afrikanske regioner (ECOWAS, EAC og SADC). Også forhandlinger om en Environmental Goods Agreement (EGA), en dansk mærkesag, blev igangsat.

5. FOKUS: DET INDRE MARKED

EU's indre marked er en hjørnesten i samarbejdet, der fortsat rummer et stort potentiale i forhold til bestræbelserne på at sikre vækst og beskæftigelse i EU. Et velfungerende indre

marked som ramme om dansk eksport til nærmarkederne er en forudsætning for dansk velfærd på længere sigt. Gennem EU's indre marked er danske virksomheders nærmarked hundrede gange større, og to tredjedele af Danmarks vareeksport går til EU. Det indre marked var en hovedprioritet i den afgående Kommissions arbejdsprogram for 2014. Under overskriften »a year of delivery and implementation« havde man ambitioner om, at der skulle opnås betydelige fremskridt ift. færdiggørelsen af det indre marked herunder også på den digitale dagsorden. Resultaterne, der gennemgås i det følgende, er på ingen måde en komplet oprensning, men afspejler alligevel, at der også i 2014 blev opnået mange resultater i relation til det indre marked.

Indenfor det *indre marked for varer* blev der i 2014 opnået generelle indstillinger i Rådet på tre forslag på vareområdet: gasapparater, tovbaneanlæg til personbefordring og personlige værnemidler. De tre forslag skal tilpasse reglerne til »varepakken«, der fastsætter de generelle definitioner (af fx distributør, importør mv.) og krav til erhvervslivet. Samtidig tilstræber forslagene at øge sikkerhedsniveauet og sporbarheden samt at sikre lige konkurrencevilkår i det indre marked.

På det *indre marked for tjenesteydelser* blev der i Rådet opnået enighed om pakkerejsedirektivet, der skal modernisere reguleringen af køb af pakkerejser, så direktivet passer til udviklingen inden for rejsemarkedet, hvor rejser i dag primært købes over internettet. Direktivet skal bl.a. sikre en bedre beskyttelse af den rejsende i tilfælde af en arrangørs konkurs eller insolvens.

Derudover har Kommissionen og medlemslandene arbejdet på at opfylde anbefalinger vedr. Points of Single Contact (PSC), der som informationsportaler gør det lettere for europæiske virksomheder at etablere sig i andre EU-lande. PSC'er tilbyder nu information på engelsk og vejledning ud over servicedirektivets område bl.a. information om løn, overenskomster, udstationering af medarbejdere og skatteforhold m.m.

I 2014 er der endvidere opnået enighed om tre konkrete lovgivningsinitiativer på det *digitale indre marked*. For det første enedes Rådet om infrastrukturdirektivet, der skal skabe de nødvendige organisatoriske rammer for at reducere omkostninger forbundet med udrulning af højhastighedsbredbånd i EU. Dette skal blandt andet ske ved at åbne yderligere for deling af eksisterende fysisk infrastruktur og øge koordineringen af gravearbejder. For det andet vedtog Rådet direktiv om e-fakturering i offentlige udbud, der stiller krav om, at alle offentlige myndigheder skal kunne modtage elektroniske fakturaer for varer og tjenesteydelser købt under EU-rammekontrakter. Direktivforslaget har videre til formål at harmonisere brugen af standarder for elektronisk fakturering på tværs af medlemsstaterne. Endeligt vedtog Rådet forordningen om e-signatur og elektronisk identifikation, der skal fremme borgere og virksomheders muligheder for at anvende elektroniske tjenester på tværs af EU's indre grænser.

Kommissionen offentliggjorde i oktober 2014 en opdateret statusrapport om gennemførelsen af det *indre marked for energi*, der er en af de fundamentale forudsætninger for, at energiforsyningen i EU kan leveres til overkommelige og konkurrencedygtige priser, miljømæssigt bæredygtigt og forsynings-sikker for alle. Meddelelsen understreger, at EU samlet set bevæger sig i den rigtige retning, både hvad angår infrastruktur og lovgivning på energiområdet. Men selvom vi er godt på vej, er det også tydeligt, at der stadig findes huller, som skaber hindringer for et velfungerende marked for energi. I 2014 anmodede Det Europæiske Råd Kommissionen om at rap-

portere jævnlige fremskridt på infrastrukturområdet med henblik på at opjustere det nuværende sammenkoblingsmål for elinfrastruktur på 10 pct. til 15 pct. i 2030, som foreslået af Kommissionen. Derudover er der i oktober 2013 blevet vedtaget en liste med projekter af fælles europæisk interesse

(PCIs), som har fordel af hurtigere og mere effektive godkendelsesprocedurer, og som er berettiget til at modtage støtte fra EU. Slutteligt har Kommissionen vedtaget, at Junckers investeringsplan bl.a. skal fokusere på energiprojekter, som kan øge fremdriften mod en europæisk energiunion.

Af øvrige resultater under det indre marked kan bl.a. fremhæves følgende:

- Der er opnået enighed i Rådet om Direktivforslaget om forretningshemmeligheder (maj 2014), som skal sikre, at forretningshemmeligheder kan beskyttes og håndhæves på tværs af det indre marked (forhandlingerne med Europa-Parlamentet om dette forslag er endnu ikke påbegyndt).
- Der er ligeledes opnået enighed i Rådet om forslag til forordning og direktiv, der skal reformere varemærkeområdet i EU (juli 2014). Reformen vil opdatere og strømline det europæiske varemærkesystem og samspillet med de nationale varemærkesystemer.
- Endvidere blev CSR-direktivet vedtaget i september 2014. Det fastlægger rammerne for store og børsnoterede virksomheders rapportering om ikke-finansielle forhold, herunder sociale og miljømæssige forhold, ligestilling etc.
- I marts 2014 nåede Europa-Parlamentet og Rådet endvidere til enighed om et nyt direktiv om søgsmål angående erstatning for overtrædelser af konkurrencereglerne. Direktivet bidrager til at sikre en effektiv håndhævelse af EU's konkurrenceregler ved at fremme samspillet mellem den offentlige og private håndhævelse og sikre, at ofre for overtrædelse af konkurrencereglerne kan opnå fuld erstatning for den skade, de har lidt.
- Forhandlingerne om telepakken er desuden fortsat i 2014. Under italiensk formandskab har fokus været på artiklerne roaming og netneutralitet, hvor der dog fortsat er en række udeståender. Det er også disse emner, der vil være omdrejningspunktet for de videre forhandlinger, hvor der er lagt op til, at der skal opnås en aftale med Europa-Parlamentet i løbet af foråret.

6. VÆSENTLIGSTE DOMME AFSAGT AF EU-DOMSTOLEN I 2014

EU-Domstolen (Retten såvel som selve EU-domstolen) behandlede i 2014 en række sager, der nød særlig dansk opmærksomhed, herunder inden for beskæftigelses- og velfærdsområdet. Regeringen opretholdt gennem 2014 en aktiv deltagelse i retssagerne med henblik på at søge maksimal dansk indflydelse på udviklingen af EU-retten. Samlet afgav regeringen således 22 skriftlige indlæg og 16 mundtlige indlæg i det forgangne år. I det følgende er fremhævet én udtalelse og seks betydningsfulde domme afsagt i 2014, som Danmark afgav indlæg i:

Udtalelssagen vedr. Unionens tiltrædelse af den europæiske menneskerettighedskonvention (EMRK) (A-2/13)

EU-Domstolen udtalte den 18. december 2014, at udkastet til aftale om Unionens tiltrædelse af EMRK ikke er i overensstemmelse med traktaterne.

Domstolens udtalelse går imod Kommissionen, Rådet, EP og samtlige medlemsstater, der i perioden marts 2010 til medio 2013 har forhandlet det aftaleudkast, som Domstolen har afvist. Næsten samtlige medlemsstater, herunder Danmark, samt Kommissionen, Rådet og EP afgav indlæg ved den mundtlige forhandling, – alle til støtte for udkastets forenelighed med traktaterne. Det bemærkes, at det med Lissabontraktaten er forudsat, at Unionen skal tiltræde EMRK.

Domstolen fastslår imidlertid bl.a., at aftalen vil kunne gribe ind i EU-rettens særlige karakteristika og autonomi, der hovedsageligt er kendetegnet ved, at visse retsakter har direkte virkning for borgerne i EU, og at Domstolen er enekompetent til at fortolke EU-retten med virkning for bl.a. nationale domstole. Domstolen peger i den forbindelse bl.a. på, at aftalen ikke udelukker muligheden for alternativ afgørelse af tvister om EU-retten, samt at udkastet til aftale ikke fasttætter en fremgangsmåde for en procedure med en forudgående inddragelse af Domstolen, hvilket skal være tilfældet, når sagerne omhandler EU-ret. Endelig peger Domstolen på, at aftalen udgør et indgreb i EU-rettens særlige karakteristika for så vidt angår domstolsprøvelsen af Unionens vedtagelser,

handlinger eller undladelser på området den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (»FUSP«), idet domstolsprøvelsen overdrages til et organ – Menneskerettighedsdomstolen – der er eksternt i forhold til Unionen.

EU-Domstolens udtalelse er overraskende og betyder, at den påtænkte aftale om EU's tiltrædelse af EMRK kun kan træde i kraft, hvis den ændres, eller traktaterne revideres. Det er uvist, hvordan arbejdet med Unionens tiltrædelse af EMRK vil blive grebet an i lyset af udtalelsen.

Dano (C-333/13)

EU-Domstolen afsagde den 11. november 2014 dom i den tyske Dano-sag, der vedrører ikke-erhvervsaktive unionsborgers adgang til visse sociale ydelser. Dano-sagen handler om de tyske myndigheders afvisning af at betale såkaldte grundsikringsydelse (svarende til kontanthjælp i DK) til en rumænsk statsborger, der var indrejst til Tyskland med det formål at opnå social bistand. Den rumænske statsborger havde ikke været erhvervsaktiv hverken i Rumænien eller Tyskland.

Domstolen fastslår bl.a., at ikke-erhvervsaktive unionsborgere grundlæggende ikke har (og ikke nu skal gives) adgang til offentlige kasser og ikke må udgøre en urimelig byrde for det sociale system. En medlemsstat skal således have mulighed for at afslå at indrømme sociale ydelser til ikke-erhvervsaktive unionsborgere, som udøver deres ret til fri bevægelighed alene med det formål at opnå social bistand i en anden medlemsstat og ikke råder over tilstrækkelige midler til at kunne gøre krav på en ret til ophold.

Dano-sagen står centralt i velfærdsdebatten om adgangen til sociale ydelser for ikke-erhvervsaktive unionsborgere. Under sagen afgav Danmark indlæg til støtte for Tyskland og argumenterede for det resultat, som Domstolen kom frem til.

De Clercq (C-315/13)

EU-Domstolen afsagde den 3. december 2014 dom i den belgiske De Clercq-sag, der vedrører adgangen for medlemsstaterne til at kræve oplysninger til identifikation af udstationerede arbejdstagere (i DK »RUT-registret«).

Domstolen fastslår, at det er foreneligt med traktatens regler om fri udveksling af tjenesteydelser, at modtagere af tjenester fra en anden medlemsstat afkræves oplysninger til identifikation af de udstationerede arbejdstagerne, når der ikke foreligger en forudgående anmeldelse i det nationale register (i DK det såkaldte RUT-register) om disse arbejdstagere. Domstolen begrundede dette med, at kontrolforanstaltningen er nødvendig for at sikre overholdelsen af tvingende almene hensyn, herunder hensynet til beskyttelsen af arbejdstagere gennem bekæmpelse af social dumping og social svig.

De danske regler i RUT-registret minder på mange måder om de belgiske regler, og Danmark afgav derfor indlæg i sagen til støtte for Belgien og argumenterede for det resultat, som Domstolen kom frem til.

Kaltoft (C-354/13)

EU-Domstolen afsagde den 18. december 2014 dom i Kaltoft-sagen, forelagt af byretten i Kolding. Sagen vedrører rækkevidden af princippet om forbud mod forskelsbehandling, herunder spørgsmålet om, hvorvidt fedme kan udgøre et handicap i beskæftigelsesdirektivets forstand.

Domstolen fastslår, at EU-retten ikke fastsætter et generelt princip om forbud mod forskelsbehandling på grund af fedme i sig selv med hensyn til beskæftigelse og erhverv, og at Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder ikke finder anvendelse. Derudover udtaler Domstolen, at fedme godt kan udgøre et handicap i beskæftigelsesdirektivets forstand, når en række nærmere bestemte kriterier er opfyldt. Domstolen overlader det til Retten i Kolding at vurdere, om dette er tilfældet i Kaltofts situation.

Danmark afgav indlæg i sagen og argumenterede for det resultat, som Domstolen kom frem til. Sagen og området følges tæt af arbejdsmarkedets parter, og den mundtlige forhandling ved EU-Domstolen blev bl.a. overværet af en række kommunale chefer.

Hektarstøttesagen (C-417/12 P)

Domstolen afsagde den 15. oktober 2014 endelig dom i den såkaldte »hektarstøttesag«. Danmark tabte sagen ved Retten i juli 2012 og appellerede herefter til Domstolen. Sagen drejer sig om en beslutning fra Kommissionen i 2009 om ikke at yde EU-landbrugsstøtte til visse udgifter til hektarstøtte afholdt af Danmark. Retten kom frem til, at Kommissionens beslutning var korrekt. Danmark argumenterede i appelsagen for, at Retten havde foretaget retlige fejl i fortolkningen og anvendelsen af de EU-retlige regler og havde anlagt en forkert bevisbyrde i sagen. Domstolen forkastede imidlertid alle Danmarks anbringender og dermed appellen som helhed.

Konsekvensen af dommen er, at Danmark ikke kan kræve et beløb på knap 750 mio. kr. tilbagebetalt fra Kommissionen.

O og S-sagerne (C-456/12 og C-457/12)

EU-Domstolen afsagde den 12. marts 2014 dom i to sager, der drejer sig om adgangen til familiesammenføring for unions-

borgere og deres tredjelandsfamiliemedlemmer i en situation, hvor unionsborgeren påberåber sig EU-retten over for sin egen medlemsstat efter et ophold i en anden medlemsstat.

Sag C-456/12, O, drejer sig om en unionsborger, der returnerer til medlemsstaten efter at have benyttet sin ret til fri bevægelighed ved at tage på weekend/ferie i en anden medlemsstat.

Domstolen fastslår, at selvom opholdsdirektivet (2004/38) ikke dækker et tilfælde af tilbagevenden efter at have opholdt sig i en anden medlemsstat, skal det anvendes analogt. Herefter foretager Domstolen den afgørende kvalifikation af begrebet »at opholde sig«. Domstolen udtaler, at der kun er tale om en hindring for den fri bevægelighed, hvis unionsborgerens ophold i værtsmedlemsstaten reelt har kunnet sætte den pågældende i stand til at opbygge eller konsolidere et familieliv i denne medlemsstat. Ethvert tilfælde af ophold indebærer derfor ikke nødvendigvis indrømmelse af afledede rettigheder. I den forbindelse udtaler Domstolen, at ophold i under tre måneder ikke er nok. Ophold i form af weekendophold og ferier er derfor ikke nok.

I sag C-457/12, S, var der tale om en situation, hvor de pågældende nederlandske statsborgere havde benyttet arbejdskraftens fri bevægelighed ved hhv. at tage på forretningsrejser og ved at arbejde i en anden medlemsstat end sin bopælsstat.

Domstolen fastslår, at traktatens bestemmelse om arbejdskraftens fri bevægelighed skal fortolkes således, at den giver en afledt opholdsret til en tredjelandstatsborger, der er familiemedlem til en unionsborger, når unionsborgeren bor i sin egen medlemsstat, men regelmæssigt rejser til en anden medlemsstat som arbejdstager, såfremt et afslag på opholdsret vil afskrække unionsborgeren fra faktisk at udøve sine traktatfæstede rettigheder.

Danmark afgav indlæg i sag C-456/12 og argumenterede for det resultat, som Domstolen kom frem til, nemlig at unionsborgeren skal have bosat sig i en anden medlemsstat og være vendt tilbage til egen medlemsstat, førend en afledt ret til familiesammenføring kan påberåbes over for egen medlemsstat. For så vidt angår sag C-457/12 kom Domstolen frem til en videre adgang for familiesammenføring i grænsearbejdsituationen (hvor unionsborgeren ikke har »bosat sig« i en anden medlemsstat, men pendler til denne i arbejdsøjemed), end det som Danmark argumenterede for i sine indlæg.

Hermed slutter redegørelsen.